

סילבוס

מבוא לחקר המודיעין - 58405

תאריך עדכון אחרון 03-09-2018

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: יחסים בין-לאומיים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): אור רבינוביץ'

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: or.rabinowitz-batz@huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ב', 11:30-12:30, 5309

מורי הקורס:

ד"ר אור רבינוביץ-בץ

תאור כללי של הקורס:

הקורס יושתת על 13 מפגשים בני 90 דקות, וישלב דיון בתיאוריות הרלבנטיות ובמקרי מבחן

היסטורים הקשורים לחקר המודיעין. בצד התיאוריה, דגש מיוחד יינתן לתיאוריות המתייחסות לעיוותי תפיסה, הטיות, וקבלת החלטות. בצד ההיסטורי, דגש מיוחד יינתן לניתוח מבצעי ריגול ואיסוף מודיעין על תוכניות גרעין.

מטרות הקורס:

הקורס נועד לספק לסטודנטים הלומדים יחב"ל את התשתית התאורטית, הרקע ההיסטורי, והידע הפרקטי הנחוצים להכרה עמוקה של מחקר המודיעין והריגול. הקורס יעסוק בסוגיות הליבה בתחום המחקר המודיעיני, ויכלול נושאים כמו התיאוריה של החשיבה המדעית והשלכתה על חשיבה מודיעינית, הממשק שבין תהליכי קבלת החלטות לאיסוף וניתוח המודיעין, ועבור לסוגיות היסטוריות העוסקות בניתוח המודיעין, ובמימדים ההיסטוריים של מבצעי ריגול וביון. נלמד על ה"אויבים האינהרנטיים של המודיעין", דילמות אינטלקטואליות הפוגעות בעבודת איסוף המידע, סוגיית ההפתעה האסטרטגית, השימוש הבעייתי במבצעים מיוחדים לפתרון בעיות, וקבלת החלטות בפעילות חשאית.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

הסטודנטים ירכשו כלים אנליטיים ומתודולוגיים שיאפשרו להם להעריך, לסקור ולסווג סוגיות שונות הקשורות לחקר מודיעין.

דרישות נוכחות (%) :

0

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. הרצאת מבוא: מהו מודיעין? ביון, ידע והפילוסופיה של המדע
2. המחקר המודיעיני וגיבוש ההערכה במודיעין
3. ההיסטוריה של המודיעין
4. האויבים האינהרנטיים של המודיעין: דילמות וכשלים
5. המודיעין והקברניט
6. הפתעה אסטרטגית: פרל הרבור כמקרה מבחן
7. מודיעין ותוכניות נשק גרעיני
8. מבצע כדור הרעם: הפשיטה על אנטבה - אנטומיה של קבלת החלטות במבצעים מיוחדים

חומר חובה לקריאה:

Intelligence and National Security 19:2 (2004)

□The Nature and Use of Intelligence□, in The Butler Report: Review of Intelligence
-on Weapons of Mass Destruction, pp.7-17, <http://image.guardian.co.uk/sysfiles/Politics/documents/2004/07/14/butler.pdf>

- יצחק בן ישראל, הפילוסופיה של המודיעין, הוצאת משרד הבטחון, האוניברסיטה המשודרת, 2000
- יואל בן פורת. "הערכות מודיעין – מדוע הן קורסות?", בתוך: מודיעין ובטחון לאומי, ע"מ 223-250
- עמוס גלבע, "הערכות המודיעין מדוע אינן קורסות תמיד?", בתוך: מודיעין ובטחון לאומי, ע"מ 251-258
- אלי לויטה, "על התרעה, תפישה, איום ותגובה". בתוך: 'מודיעין ובטחון לאומי', ע"מ 353-361.
- David Omand, "the cycle of intelligence", pp. 59-70, in "Routledge companion to intelligence Studies", Robert Dover, Michael S. Goodman, Claudia Hillebrand (eds), Routledge, London, 2014.
- גיחון, מרדכי. "התפתחות המודיעין בראייה היסטורית", בתוך עופר, צבי ואבי קובר, עורכים, מודיעין ובטחון לאומי, סדרת מרקם; ת"א, הוצאת מערכות, משרד הביטחון. ע"מ 15-33.
- יהושפט הרכבי, "קשיים בלימוד עמים זרים", בתוך: מודיעין ובטחון לאומי, ע"מ 265-276.
- Richard Betts, "Analysis, War and Decision: Why Intelligence Failures are Inevitable", World Politics 31:1 (October, 1978), pp.61-89
- על עיוותי תפיסה של מנהיגים: ג'רביס, רוברט, "עיוותי תפיסה", בתוך: יחסים בינלאומיים, מקראה בעריכת איתן גלבע, הוצאת עם עובד, ת"א, 1979, עמ' 168-147.
- על הטיות קוגניטיביות: ריצ'ארד ג' הוייר, 'הפסיכולוגיה של המחקר המודיעיני', הוצאת מערכות, תל אביב, 2005, ע"מ 135-192.
- על אפקט העיגון וההשפעה של עוגן כמותי על הערכות בתנאי אי ודאות: ליאור יפה, אביתר מתניה 'אפקט העיגון כהטיה יסודית במחקר מודיעין', הוצאת סדנת יובל נאמן למדע, טכנולוגיה ובטחון, אוני"ב ת"א, 2011, עמ' 13-62.
- חשיבה קבוצתית: גזית שלמה, חושבים ביחד – סוגיות בחשיבה קבוצתית, כך גלבע ע.,
- לפיד א (עורכים) מלאכת מחשבת: 60 שנות מודיעין ישראלי – מבט מבפנים, משכל, 2008, עמ' 234-235.
- רשות: על הערכות בתנאי אי ודאות
- Tversky, A., Kahneman, D. (1974), "Judgment under uncertainty: heuristics and biases", Science, 185, 1124-1131.
- - יהושפט הרכבי, 'סבכים בין המודיעין לקברניט', בתוך: מודיעין ובטחון לאומי, ע"מ 439-454.
- - יחזקאל דרור, 'התמודדות עם דיווחים עמומים, בתוך: המודיעין והקברניט (קובץ מאמרים), הוצאת משרד הבטחון, האוניברסיטה המשודרת, 2006, ע"מ 26-32
- סימה שיין, 'היבטים שונים ביחסי מודיעין קברניט', בתוך: המודיעין והקברניט, ע"מ 33-41
- מאיר עמית, 'שילובו של הקברניט בתהליך המודיעיני, בתוך: המודיעין והקברניט, ע"מ 104-109
- - אפרים קם, מתקפת פתע (משרד הביטחון, ההוצאה לאור, תש"ן), ע"ע
- - Roberta Wohlstetter, Pearl Harbor: Warning and Decision (Stanford, Calif.: California University Press, 1962), pp.
- - Kristen A. Lau & Kevin C. Desouza (2014) Intelligence and Nuclear Non Proliferation Programs: The Achilles Heel, Intelligence and National Security, 29:3, 387-431,
- - Bennett Ramberg, "Preemption Paradox", The Bulletin of the atomic scientists, 1 July 2006.
- - G. Long & Joshua R. Shiffrinson (2018): How long until midnight? Intelligence policy relations and the United States response to the Israeli nuclear program, 1959-1985, Journal of Strategic Studies,
- - David Makovsky, "The Silent Strike: How Israel bombed a Syrian nuclear installation and kept it secret", the New Yorker, 17 September 2012 <https://www.newyorker.com/magazine/2012/09/17/the-silent-strike>

- Saul, David, Operation Thunderbolt: Flight 139 and the Raid on Entebbe Airport
(London: Hodder & Stoughton, 2015), pp. __

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 100 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

הציון הסופי יקבע לפי מבחן בית, הסטודנטים יתבקשו להגישו במפגש האחרון של הסמסטר.
רשימת הקריאה הסופית והמחייבת תימסר במפגש הראשון.